

BULETIN INFORMATIV
AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE
DIN MOLDOVA // E-NEWSLETTER | Martie. Nr.2
(2024)

CALM, ÎMPREUNĂ CU AUTORITĂȚILE LOCALE ȘI PARTENERII DE DEZVOLTARE CONTRIBUIE LA ASIGURAREA DESCENTRALIZĂRII, DEMOCRAȚIEI LOCALE ȘI A PROCESELOR ELECTORALE INCLUSIVE

Circa 90 de reprezentanți ai administrației publice locale, societății civile și persoane cu nevoi speciale au participat la 19 martie, la masa rotundă cu genericul „Asigurarea descentralizării, democrației locale și a proceselor electorale inclusive”. Evenimentul a fost organizat de către Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri inclusive și transparente”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Ambasadei Marii Britanii la Chișinău oferit prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare. Evenimentul a fost transmis online pentru beneficiarii din alte regiuni ale Republicii Moldova.

[Vezi mai mult >>>](#)

ZIARUL CALM VOCEA AUTORITĂȚILOR LOCALE AJUNGE ÎN FIECARE PRIMĂRIE DIN R. MOLDOVA!

■ CALM, punct și de la capăt

La final de mandat al aleșilor locali, primari, deputați, miniștri și parteneri de dezvoltare s-au întrunit în cadrul Consiliului de Administrare al CALM!

Circa 100 de primari și reprezentanți ai autorităților centrale s-au reunit la 11 august în cadrul ședinței extinse a Consiliului de administrare al CALM. Evenimentul a avut loc în contextul în care actualul mandat al aleșilor locali se apropie de sfârșit, fiind momentul oportun pentru a face bilanțul activității CALM și a aleșilor locali.

„Sucesul CALM constă în unitatea noastră!”

În deschiderea evenimentului, președinta CALM, Tiana Badan, le-a mulțumit aleșilor locali pentru că au dat dovadă de dedicatie și au schimbat lucrurile în localitățile pe care le gestionează. „Sucesul CALM constă în unitatea noastră, iar ceea ce am reușit să realizăm a fost datorită efortului comun”, a declarat președinta CALM.

Directorul executiv al CALM, Viole Furul, a făcut o prezentare generală a activității CALM și a situației din administrația publică locală în perioada anilor 2022-2023. „CALM s-a consolidat ca o organizație neafiliată politic și reprezentativă, circa 2/3 din unitățile administrativ-teritoriale fiind membre ale asociației. Perioada 2022-2023 a fost una complicată pentru APL, cu leșire dintr-o criză și intrare în altele, cu toate acestea, acest an

„CALM s-a consolidat ca o organizație neafiliată politic și reprezentativă, circa 2/3 din unitățile administrativ-teritoriale fiind membre ale asociației”

CALM, reperatele ediției

Primarii din România și R. Moldova UNIȚI PENTRU VIITORUL EUROPEAN AL LOCALITĂȚILOR NOASTRE!

La 20 mai, 2023, la Chișinău a avut loc prima sesiune ordinară a Adunării Generale a Consiliului Autorităților Locale din România și Republica Moldova CALRRM - organizație transfrontalieră și paneuropeană, constituită de Congresul Autorităților Locale din Moldova CALM, Asociația Comunelor din România ACoR și Asociația Orașelor din România AORI

Detalii, în pagina 3

Reprezentanți ai Consiliului European au venit la Chișinău pentru a monitoriza starea democrației locale din R. Moldova!

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a avut două întrevodiri cu Delegația Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European (CALRE) care a efectuat o vizită de postmonitorizare la Chișinău. Delegația CALRE a fost formată din coraportorii CALRE Gunn Marit Helgesen, Marc Cools, Stephanie Poirel și Angel Manuel Moreno.

Detalii, în pagina 5

a fost unul extrem de intens la capitolul comunicare cu membrii săi, cu autoritățile centrale, partenerii de dezvoltare, fiind realizate sute de activități, seminare, conferințe, întruniri cu factori decizionali, dezbateri pe majoritatea temelor de interes major pentru APL.”

Printre direcțiile principale de activitate ale CALM, Viole Furul a menționat consolidarea instituțională a asociației, inclusiv a rețelei profesionale din cadrul CALM, dezvoltarea dialogului instituționalizat cu autoritățile centrale, participarea activă în procesul de elaborare și perfecționare a cadrului normativ, elaborarea studi-

ilor și documentelor de poziție cu propuneri concrete, promovarea în spațiul public a drepturilor și intereselor APL, reprezentarea APL și dezvoltarea parteneriatelor pe plan internațional etc.

Printre problemele enunțate de directorul executiv al CALM au fost salarizarea precară în APL, consultarea selectivă a CALM APL în cazul problemelor importante pentru administrația publică locală (decizia privind indemnizația la salariu de 1300 lei), elaborarea conceptului și strategiei de reformă a administrației publice, reformă

Continuare în pag. 2

În noul număr al buletinului informativ ne reamintim de perioada preelectorală. La final de mandat, primari, deputați, miniștri și parteneri de dezvoltare s-au întrunit în cadrul Consiliului de Administrare al CALM. Care au fost subiectele abordate găsim la paginile 1-2.

Prima sesiune ordinară a Adunării Generale a Consiliului Autorităților Locale din România și Republica Moldova CALRRM, organizație transfrontalieră și paneuropeană, constituită de Congresul Autorităților Locale din Moldova CALM, Asociația Comunelor din România ACoR și Asociația Orașelor din România AOR, s-a desfășurat la Chișinău. Despre obiectivele acesteia ne informăm la pagina 3 a ziarului. Tot despre necesitatea consolidării eforturilor primarilor din România și Republica Moldova sunt interviurile realizate cu primarul municipiului Edineț, vicepreședinte al CALM, Constantin Cojocaru; primarul orașului Cugir, președintele AOR, Adrian Teban; primarul orașului Slănic-Moldova, Gheorghe Baciuc; primara comunei Cumpăna, județul Constanța, Mariana Gâju și primarul comunei Sadu, Sibiu, Valentin Ivan.

Reprezentanții Consiliului Europei au venit la Chișinău pentru a monitoriza starea democrației locale din Republica Moldova. La pagina 5 a buletinului informativ aflăm care au fost constatările experților CoE în ceea ce privește implementarea de către statul nostru a Foii de parcurs revizuite.

În interviurile realizate cu directorul executiv al CALM Viorel Furdui, inserate la paginile 8-11 ale ziarului, ne informăm despre Strategia de reformă a administrației publice pentru anii 2023-2030, ce s-a reușit și ce nu s-a reușit să se întreprindă în ultimii ani la acest capitol, cooperarea CALM/APL cu guvernarea și greșelile strategice din domeniul administrației publice locale.

Un grup de primari și reprezentanți ai APL au fost decorați de Președinta R. Moldova Maia Sandu. Este pentru prima dată când munca liderilor locali este recunoscută de către conducerea statului. Cine sunt aleșii locali care au primit cele mai importante distincții aflăm la pagina 8.

În contextul alegerilor locale de anul trecut, mii de cetățeni au fost instruiți de CALM despre importanța participării incluzive în procesele democratice. Informații despre câteva dintre aceste evenimente, inclusiv despre activitatea Rețelei Femeilor din cadrul CALM găsim la paginile 12-19 ale ziarului.

Ziarul va fi expedit tuturor celor 898 de primării din Republica Moldova. Oamenii informați sunt puternici.

[Ziarul poate fi accesat aici >>>](#)

PREȘEDINTA CALM TATIANA BADAN: „AVEM PRIMARI FOARTE BUNI PE CARE CALM-UL ÎI PROMOVEAZĂ LA NIVEL NAȚIONAL, LUCRU IMPORTANT PENTRU SOCIETATEA NOASTRĂ CARE ÎNCĂ E ÎN CĂUTARE DE REPERE”

În perioada acestor 14 ani de activitate, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a oferit un suport semnificativ autorităților publice locale în vederea consolidării autonomiei și democrației locale. Împreună cu echipa CALM, una foarte puternică și profesionistă, am făcut cunoscute problemele autorităților locale și am obținut încrederea membrilor CALM. Împreună cu toți colegii am reușit să consolidăm capacitățile APL și să creăm un management mai eficient pentru administrația publică locală. A fost depusă o muncă titanică în acești 14 ani de activitate ai CALM. Credem că a meritat acest efort deoarece am lucrat pentru a îmbunătăți calitatea vieții la nivel local, pentru a promova democrația locală la nivel de comunități, pentru a avea o implicare și o transparență mai mare în toate procesele decizionale."

Mulțumim CALM-ului pentru că foarte multe localități din R. Moldova au reușit să devină mai puternice! Datorită inițiativelor promovate de CALM mulți dintre noi, primarii, am reușit să implementăm proiecte de dezvoltare și vocea noastră este auzită tot mai mult! Avem primari foarte buni pe care CALM-ul îi promovează la nivel național, lucru important pentru societatea noastră care încă e în căutare de repere. Mulțumesc echipei CALM pentru perseverență, profesionalism, pentru o muncă titanică și dedicată, în promovarea intereselor tuturor unităților administrativ-teritoriale la nivel de stat.

[Vezi mai mult >>>](#)

DIRECTORUL EXECUTIV VIOREL FURDUI LA A 14-A ANIVERSARE A CALM: „CEA MAI MARE VICTORIE A CALM-ULUI ESTE EXEMPLUL DE UNITATE OFERIT DE PRIMARI CLASEI POLITICE ȘI ÎNTREGII SOCIETĂȚI”

Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova, prin activitatea sa, prin ideea sa de a uni autoritățile publice locale în jurul unui deziderat comun, care vizează dezvoltarea locală, autonomia locală și descentralizarea, a dat un impuls pentru crearea condițiilor de dezvoltare locală, creșterea rolului administrației publice locale, sporirea încrederii în sine a autorităților publice locale.

Totodată, CALM a contribuit enorm la conștientizarea de către factorii guvernamentali, a clasei politice, a importanței și rolului administrației publice locale în tot acest proces de gestionare a treburilor în stat. Ca și consecință a îmbinării acestor două elemente importante, putem spune că activitatea noastră pe parcursul acestor 14 ani de existență a CALM, ne-a adus la aceea că în ultima perioadă de timp putem vorbi despre progrese continue în administrația publică locală în diverse domenii și crearea unei culturi de comunicare între guvernarea centrală și cea locală. Putem constata că ne apropiem de anumite standarde care există în țările civilizate, în mod special în Uniunea Europeană, în ceea ce înseamnă relația dintre administrația centrală și cea locală și înțelegerea importanței acestei conexiuni strânse, care trebuie să se bazeze pe principii de colaborare, consultare, cooperare, comparativ cu abordările care existau în trecut și care însemnau impunere, centralizare, superioritatea puterii centrale în raport cu cea locală.

[Vezi mai mult >>>](#)

NADEJDA DARIE : „PRIMARELE REUȘESC SĂ MOTIVEZE ȘI ALTE FEMEI SĂ SE IMPLICE ÎN PROCESELE DECIZIONALE”

Nadejda Darie este experta cu cea mai vastă experiență din cadrul Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM). A activat 22 de ani în calitate de primară a satului Zberoaia, Nisporeni, iar de 14 ani este parte a Secretariatului CALM în calitate de coordonatoare a Serviciului Cooperare Descentralizată și Rețele CALM. Este responsabilă și de activitatea Rețelei Femeilor Primare din cadrul CALM. La 14 ani de activitate a CALM, Nadejda Darie ne povestește cum a ajuns să fie parte a acestei echipe și care este rolul Rețelei Femeilor CALM.

[Vezi mai mult >>>](#)

RENATA GABOR, PRIMARĂ DE IEZĂRENI VECHI, SÎNGEREI: „CALM ÎNSEAMNĂ CONSOLIDARE, ACORDARE DE SERVICII, LOIALITATE ȘI MOBILIZARE”

Pentru mine Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) înseamnă consolidare, acordare, loialitate și mobilizare. Cred că aceste patru cuvinte definesc CALM-ul. Prin proiectele pe care le implementează și noi, autoritățile publice locale, suntem beneficiare, ne consolidează capacitățile administrative, ne acordă suport în diverse domenii, indiferent de numărul populației localităților noastre și ne mobilizează să facem lucruri frumoase pentru comunitățile noastre. Mulțumesc echipei CALM pentru tot suportul acordat și la mulți ani!

GHEORGHE FALCĂ, PRIMARUL COMUNEI GHINDEȘTI, FLOREȘTI: „LA CEAS ANIVERSAR, DORESC CALM-ULUI SĂ ATRAGĂ ABSOLUT TOATE COMUNITĂȚILE LOCALE ÎN FAMILIA SA”

Îmi aduc aminte că prin anii 2008-2009, primarii erau foarte dispersați în câteva asociații create de partidele politice. În 2009, Viorel Furdui era la IDIS Viitorul și adesea, în cadrul întrunirilor pe care le aveam ne spunea ce presupune democrația într-un stat, ce înseamnă activitatea primarilor în cadrul unei asociații veritabile. Așa am ajuns la concluzia că trebuie să creăm o asociație care ar reprezenta toți primarii, indiferent de viziunile politice ale acestora. În 2010 a apărut Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și îi mulțumim foarte mult Dlui Furdui pentru că s-a implicat plener, astfel încât această idee să devină realitate. Astăzi în cadrul CALM se regăsesc toți primarii anume pentru că în activitatea acestei instituții lipsește elementul politic și doar astfel se poate menține CALM-ul. La ceas aniversar, doresc CALM-ului să atragă absolut toate comunitățile locale în familia sa, astăzi circa 80% dintre ele sunt membre CALM. Mai doresc CALM-ului să aibă un sediu cu mai multe birouri și o echipă mai mare de experți, să ne poată apăra la fel cum a făcut și până în prezent, doar că la o capacitate mai mare. Totodată, sperăm să avem posibilitatea, prin intermediul CALM, să putem atrage investiții europene, cred că așa va fi mult mai transparent, mult mai vizibil și mult mai eficient.

ANGELA ZOPOROJAN, PRIMARA DE COLONIȚA, CHIȘINĂU: „FĂRĂ CALM PRIMARIII AR FI AI NIMĂNUI”

„CALM este organizația care ne primește pe toți, nu ne întreabă ce culoare politică avem, iar atunci când avem o problemă se implică plenar, până aceasta dispare”, a declarat primara satului Colonița, mun.Chișinău, Angela Zaporojan, la cea de-a 14 aniversare a asociației autorităților locale din R. Moldova.

„Eu am avut o problemă ce viza integritatea mea, am avut dosar și un consiliu local care se făcea de cap, iar CALM-ul a fost cel care a spus: „Stați, că nu merge așa și vedeți că așa e corect, nu altfel.” Cu părere de rău, nu întotdeauna este auzită poziția CALM-ului, chiar dacă propunerile acestei asociații sunt foarte bine gândite și vin direct de la primari, de la cei care trăiesc cu aceste realități și știu exact ce au de făcut. CALM-ul este cel care ține partea alesului local și la cel care poți să mergi și să ceri un sfat bun de tot.”

[Vezi mai mult >>>](#)

LILIAN ȚAPU, PRIMARUL DE COLICĂUȚI, BRICENI: „CALM-UL REPREZINTĂ O VOCE UNITĂ A PRIMARILOR ÎN CADRUL INSTITUȚIILOR CENTRALE ALE STATULUI”

„Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) oferă un suport foarte mare primarilor și, în general, activității administrației publice locale. CALM-ului putem adresa orice întrebare ce vizează activitatea noastră și primim o consultație profesionistă. De asemenea, CALM-ul reprezintă o voce unită a primarilor în cadrul instituțiilor centrale ale statului.” Declarația aparține primarului primarul de Colicățuți, Briceni, Lilian Țapu, când se împlinesc 14 ani de la constituirea CALM.

„Dorim CALM-ul să fie auzit permanent de către autoritățile centrale, iar pe noi, primarii să ne consolideze în așa măsură încât să fim o forță ce nu poate fi neglijată de către conducerea statului.”

VLADIMIR PASCARU, PRIMARUL DE CEPELEUȚI, EDINEȚ: „CALM-UL ESTE UN PARTENER DE ÎNCREDERE ȘI PUNE UMĂRUL ATUNCI CÂND NE ESTE GREU”

Am devenit primar în 2019 și atunci nu știam de existența Congresului Autorităților Locale din Moldova CALM. Confruntându-mă cu niște greutăți, trebuia să apelez la cineva care să mă ajute și astfel am făcut cunoștință cu experții CALM. M-am convins că avem niște parteneri de încredere, un ajutor foarte mare și are cine să pună umărul atunci când avem greutăți. Tot în anul 2019 comunitatea mea a devenit membră a CALM și am avut de câștigat foarte multe în rezultatul acestui parteneriat, fapt pentru care vreau să mulțumesc acestei echipe.

Dacă e să vorbim despre rezultate concrete, apelăm la CALM atunci când e vorba de întrebări de ordin juridic, contracte, darea în locațiune etc. De exemplu, am avut anumite dispute cu reprezentanții Moldtelecom și în rezultatul consultărilor cu juriștii de la CALM a fost eliberat un spațiu din incinta primăriei. Conflictul de interese era o noțiune mai puțin cunoscută pentru noi și datorită CALM am identificat soluțiile necesare pentru a putea activa în continuare.

[Vezi mai mult >>>](#)

ALINA SEMENIUC, PRIMARA ÎN SATUL CRIȘCĂUȚI, DONDUȘENI: „CALM-UL ESTE FAMILIA TUTUROR PRIMARILOR”

Sunt mândră să fac parte din această echipă de la fondarea ei acum 14 ani. Dacă e să comparăm activitatea noastră din acea perioadă, acum ne este mult mai ușor, au fost descentralizate unele fonduri, nu mai sunt politizate resursele și avem mai multe posibilități să producem schimbări în localitățile noastre. Datorită CALM-ului am implementat în comunitatea mea câteva proiecte. Zilnic suntem informați despre ce se întâmplă la noi în țară și la ce trebuie să atragem atenția.

La a 14-a aniversare a CALM, am ajuns la etapa când orice bucurie sau tristețe din activitatea noastră o împărtășim cu experții din asociație. Le suntem recunoscători pentru tot suportul acordat.

ELENA SAVIȚCHI, PRIMARA DE BOROGANI, LEOVA: CALM-UL ESTE UN PARTENER CARE NE PROMOVEAZĂ INTERESELE LA NIVEL CENTRAL ȘI INTERNAȚIONAL”

CALM-ul este un partener care ne promovează interesele la nivel central și internațional. De fiecare dată când ne confruntăm cu probleme de ordin juridic sau administrativ, CALM-ul este cel care ne consultă și împreună căutăm și identificăm soluții.

Dorim CALM-ului mult succes în activitatea pe care o desfășoară, să rămână un sprijin de nădejde al autorităților locale, așa cum a fost și până acum!

VERONICA CERNEȚCHI, PRIMARĂ DE TĂNĂTARII NOI, CĂUȘENI: „CALM-UL MEREU A FOST APOLITIC”

Politicul care există în Republica Moldova, volens nolens dezbină primarii, CALM-ul însă mereu a fost apolitic și a pus accent doar pe dezvoltarea comunităților locale.

Apelez des la colegile care sunt membre ale Rețelei Femeilor din cadrul CALM, mă consult și cu experții CALM atunci când urmează să iau o decizie importantă.

Doresc tuturor membrilor CALM sănătate, pace, mult succes în activitate și sper ca vocea CALM-ului, care este una foarte puternică, să fie auzită de către reprezentanții structurilor guvernamentale! Îmi mai doresc ca cei de la guvernare să înțeleagă că Congresul Autorităților Locale nu are nicio afiliere politică, având la bază doar interesele colectivităților locale.

VIOLETA VITU, PRIMARA DE CIUCUIENI, SÎNGEREI: „FIE CĂ CETĂȚENII LOCUIESC ÎN ORAȘE SAU ÎN SATE MAI MICI, TOȚI AU DREPTUL LA CONDIȚII DE VIAȚĂ BUNE”

Prin intermediul CALM am cunoscut mai multe primare fiind la primul meu mandat câștigat în anul 2015. Această asociație activează în susținerea autorităților publice locale, în domenii precum descentralizarea financiară, politica bugetar-fiscală etc. Datorită CALM-ului, resursele Fondului Rutier ajung în bugetele administrației publice locale, avem și alte rezultate înregistrate împreună.

Îmi doresc foarte mult să reușim să convingem guvernarea să se întoarcă cu fața către primăriile cu un număr mai mic de locuitori. Proiectul „Satul European” a însemnat o șansă pentru localitățile mici. Acum, când au fost stabilite anumite limitări, există pericolul să rămânem iar în grija nimănui.

Sper să avem o conlucrare mai eficientă cu puterea centrală și să ne gândim în mod egal la toți cetățenii. Fie că aceștia locuiesc în orașe sau în sate mai mici, toți au aceleași drepturi la condiții de viață bune, la învățământ, la infrastructură, la servicii medicale și sociale, la un mediu sigur și toate acestea alături de administrația publică locală.

[Vezi mai mult >>>](#)

SILVIA LEȘAN, PRIMARĂ DE SCHINENI, SOROCA: „CALM ESTE INSTITUȚIA CARE NE INSTRUIEȘTE ȘI NE GHIDEAZĂ ÎN ACTIVITATE”

Primul lucru pe care îl fac în fiecare dimineață este să studiez toată informația pe care ne-o transmite CALM-ul pe adresa de email. Chiar dacă nu reușesc să particip la toate ședințele organizate de asociație sau să vin cu reacții la anumite inițiative legislative, datorită CALM cunoaștem toate schimbările din domeniul nostru de activitate. CALM este instituția care ne instruiște și ne ghidează în activitate.

Pentru mine, primară la al șaselea mandat, activitatea CALM înseamnă foarte mult. Este un partener care ne susține și ne promovează interesele, este organizația care ne reprezintă și la care putem apela cu orice problemă, din orice domeniu al activității noastre. Noi, în calitate de reprezentanți ai autorităților publice locale, am obținut foarte multe beneficii în rezultatul activității CALM.

CALM LA CEA DE-A 14 ANIVERSARE – O IDEE CARE A UNIT PRIMARII ȘI A ADUS SCHIMBAREA ÎN APL!

La 21 martie CALM a împlinit 14 ani de activitate. În cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM” depănăm amintiri despre crearea asociației autorităților locale, vorbim despre rezultate și așteptări. Protagonistii ediției sunt președinta CALM, care a stat la baza creării CALM, primară de Selemet, Cimișlia, Tatiana Badan; unul dintre fondatorii CALM, fost primar al orașului Cricova, Valentin Guțan; un alt fondator al CALM, primarul comunei Ghindești, Florești, Gheorghe Falcă; colega noastră cu cea mai vastă experiență din cadrul Secretariatului CALM, fostă primară în satul Zberoia, Nisporeni, Nadejda Darie; expertul CALM, fost primar de Criva, Briceni, Octavii Ivanov; primara satului Schineni, Soroca, Silvia Leșan; primara satului Colonița, mun. Chișinău, Angela Zaporojan; primara de Ciuciueni, Sîngerei, Violeta Vitu; primara de Tănătarii Noi, Căușeni, Veronica Cernețchi; primara de Borogani, Leova, Elena Savițchi; primarul de Cepeleuți, Edineț, Vladimir Pascaru; primara de Crișcăuți, Dondușeni, Alina Semeniuc, primara satului Iezărenii Vechi, Sîngerei, Renata Gabor și primarul de Colicăuți, Briceni, Lilian Țapu.

[Emisiunea poate fi accesată la următorul aici: >>>](#)

ACTIVITATEA CALM PRIN PRISMA ȘI ÎN VIZIUNEA EXPERTILOR CALM

Ce înseamnă 14 ani de activitate a unei asociații a autorităților locale care a promovat mereu interesul general al comunităților locale și adesea a deranjat guvernările cu insistența și verticalitatea sa? Cum a reușit CALM-ul să unească autoritățile publice locale și ce s-a schimbat în domeniul administrației publice locale din 2010 și până în prezent? Abordăm aceste și alte subiecte în cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM”. Protagonistii ediției sunt: directorul executiv Viorel Furdui, experții Cătălina Scorțescu, Alexandru Osadci, Viorel Rusu și Igor Cristal.

[Emisiunea poate fi audiată la următorul aici: >>>](#)

MAIA SANDU L-A DECORAT PE NICOLAE DANDIȘ CU ORDINUL DE ONOARE AL REPUBLICII MOLDOVA

Președinta Maia Sandu, l-a decorat pe Primarul mun Cahul cu Ordinul de Onoare al Republicii Moldova. Distincția de stat a fost oferită astăzi, în contextul vizitei Președintei Sandu la Cahul, în cadrul unui eveniment cultural – prezentarea de carte a regizorului român cu origini cahulene, Cristian Mungiu.

Ordinul de Onoare a fost instituit de Parlamentul Republicii Moldova în anul 2002 și este o înaltă distincție de stat din Republica Moldova, care se decernează prin decret prezidențial. Cu Ordinul de Onoare pot fi distinse atât persoane fizice, cât și organizații, instituții, colective de muncă.

Sursa: <https://ziuadeazi.md/>

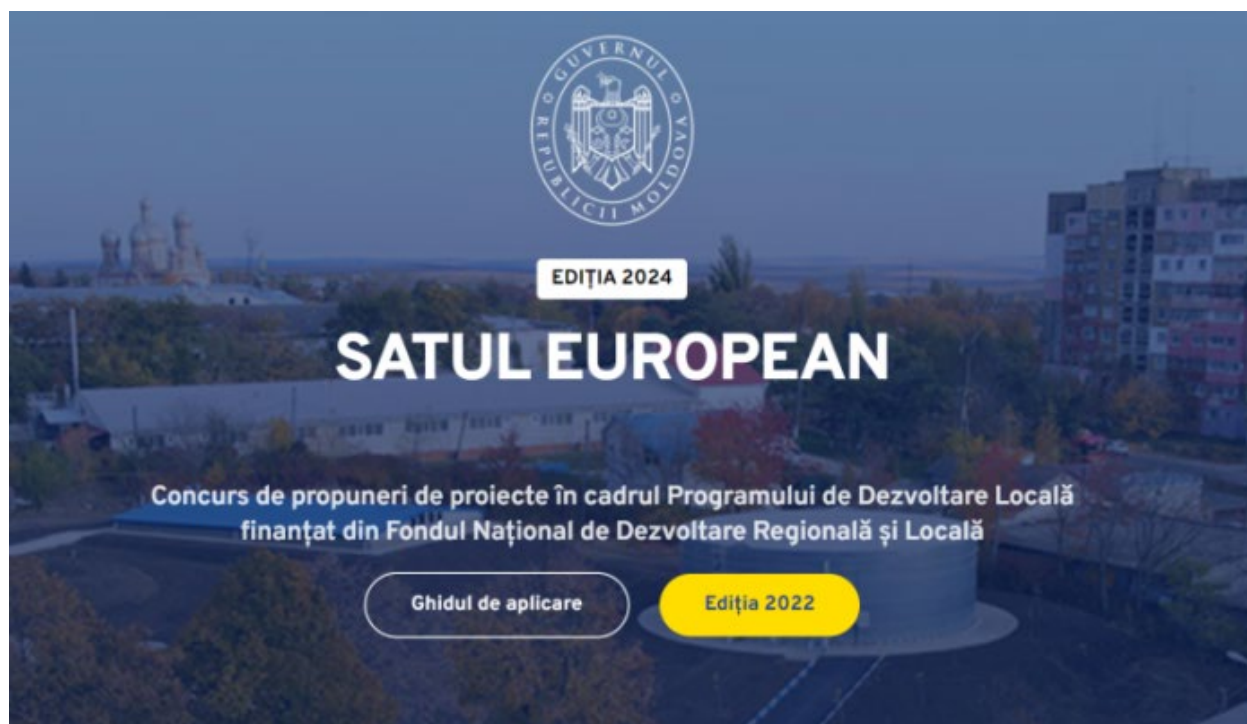
VITALIE VRABIE: „PENTRU FIECARE DINTRE NOI A FI PRIMAR ESTE O CHEMARE DIN INTERIOR”

Vitalie Vrabie este primar general al municipiului Ungheni din noiembrie 2023. Anterior a fost ales în această funcție în 1999 și reales în 2003. A deținut funcția de ministru al Apărării Republicii Moldova, ministru al Administrației Publice Locale și viceprim-ministru.

Vitalie Vrabie: Să fii primar înseamnă să ai o profesie cu mult farmec, cu avantaje și dezavantaje. Cred că pentru fiecare dintre noi a fi primar este o chemare din interior. Înainte de a candida pentru această funcție trebuie să te gândești foarte bine, la calm și la rece, pentru că te vei confrunța cu oamenii cărora tu le ești în serviciu, nu ei ție.

[Vezi mai mult >>>](#)

Programul Național de dezvoltare locală „[Satul European](#)” pentru anii 2024-2028 a fost [aprobat](#) de Guvern. Costurile implementării programului sunt estimate la peste 5,3 miliarde de lei, dintre care din bugetul de stat, prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare Regională și Locală, va fi asigurată suma de peste 2,5 miliarde de lei.

Astfel, proiectul prevede ca, până în 2028, circa 200 de mii de locuitori vor avea acces la rețeaua de apeduct și 37 de mii de persoane vor fi conectate la rețeaua de canalizare. De asemenea, 250 de mii de persoane din 100 de localități urmează să beneficieze de sistem de iluminat public îmbunătățit.

Programul mai urmărește ca, peste patru ani, în cel puțin 250 de localități să fie renovate sau reabilitate clădirile publice, 375 de mii de locuitori să beneficieze de săli și terenuri sportive moderne, iar 250 de mii de locuitori – de infrastructură îmbunătățită a edificiilor culturale și turistice. De asemenea, în cel puțin 65 de localități va crește ponderea de energie regenerabilă în totalul energiei consumate.

[Vezi mai mult >>>](#)

ANUNȚ PRIVIND DESFĂȘURAREA RECENSĂMÂNTULUI POPULAȚIEI ȘI LOCUINȚELOR ÎN PERIOADA 8 APRILIE -7 IULIE 2024

În perioada **8 aprilie-7 iulie 2024** în Republica Moldova se va desfășura **Recensământul populației și locuințelor** (RPL). Recensământul o activitate de amploare națională care are loc o dată la 10 ani. Scopul recensământului este obținerea de date statistice privind numărul și distribuția teritorială a populației și locuințelor țării. În cadrul recensământului, sunt colectate date cu privire la **fiecare persoană** din gospodărie (de exemplu: anul și locul nașterii, locul de trai, limba vorbită, nivelul educației, ocupația ș.a.), cât și date despre **locuință** (cum ar fi dotarea cu sistem de canalizare și aprovizionare cu apă, modul de încălzire, suprafața și materialele de construcție a locuinței ș.a.).

Începând cu 8 aprilie, un recenzor va vizita locuința dumneavoastră și Vă va adresa întrebări din chestionarul de recensământ, iar răspunsurile le va înregistra pe tabletă. Recenzorul va prezenta obligatoriu legitimația de recenzor și va purta vestimentație cu însemne de identitate a RPL, inclusiv: vestă, chipiu, tricou, rucsac, tabletă, toate cu logo-ul Recensământului 2024.

Fiecare persoană trebuie să participe la recensământ și să răspundă în întregime și corect chestionarul de recenzare. Conform Legii nr. 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor, participarea la recensământ este **obligatorie**.

Deschideți ușa recenzorului și oferiți-i răspunsuri corecte și depline!

Datele pe care le veți oferi la Recensământ sunt **confidențiale** și protejate conform *Legii nr. 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor și Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială*. Aceste date se vor utiliza doar în scopuri statistice pentru elaborarea și diseminarea sub

formă generalizată a rezultatelor recensământului pe diverse caracteristici ale populației, fără a fi posibilă identificarea datelor personale.

Participarea la Recensământ este o obligație legală, dar și **civică**. Datele colectate vor sta la baza proiectelor de dezvoltare la nivel de localitate și de țară. Participând la recensământ, contribuim la o mai bună înțelegere a comunității. Răspunsurile vor fi utilizate pentru a produce statistici care vor oferi o imagine a vieții în Republica Moldova și a modului în care aceasta se schimbă.

Mai multe informații despre recensământ puteți consulta pe **pagina Biroului Național de Statistică** www.statistica.gov.md/RPL2024. De asemenea, pentru orice întrebări puteți apela gratuit la **Linia verde a recensământului 022 800 800 24**.

Sursa: www.statistica.gov.md

INFRASTRUCTURĂ ÎMBOGĂȚITĂ LA VĂLENI, RAIONUL CAHUL

În cadrul Programului Național "Satul European", în satul Văleni din raionul Cahul a fost reconstruită și reutilată o clădire istorică, care a găzduit anterior o instituție de învățământ preșcolar. În prezent, aici a fost amenajat un atelier de țesut covoare tradiționale, specifice Luncii Prutului de Jos. Locația va servi acum pentru întâlniri a mai multor generații de elevi și tineri cu meșterițele din sat, care dețin arta țesutului, a torsului și a prelucrării firului de lână. Acestea îi vor învăța pe tineri și copii cum să mânuiască fusul și furca de tors, astfel încât să nu fie pierdute meșteșugurile strămoșești.

Șezătorile organizate de meșterițe urmează să fie frecventate de peste 100 de copii și tineri. Totodată, în acest atelier vor fi petrecute lecțiile de educație tehnologică a elevilor din gimnaziu. În prezent, în instituția de învățământ din localitate învață în jur de 200 de copii. Atelierul de țesut covoare tradiționale face parte dintr-un complex socio-istoric, care mai include Muzeul de istorie și etnografie, dar și Biserica din localitate. Complexul este un obiectiv turistic în cadrul Traseului Eco-cultural al Luncii Prutului de Jos.

Totodată, clădirea ce găzduiește Atelierul de țesut a fost dotată cu toate utilitățile necesare, pentru a primi oaspeți și turiști din țară și de peste hotare. Pentru implementarea proiectului, Guvernul Republicii Moldova a alocat, prin intermediul Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, peste 2.282.000 de lei.

În plus, localitatea Văleni a beneficiat și de un proiect în cadrul Programului "Satul European Expres". Este vorba de construcția unui sistem modern de iluminat public, extins pe cinci străzi din cartierul nou al satului și de care beneficiază în prezent în jur de 300 de gospodării cu peste 1100 de locuitori, inclusiv Grădinița de copii nr.2, o Casă de tip familial, un teren de sport și agrement. În acest scop din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală au fost alocate resurse financiare în valoare de 238 de mii de lei.

[Vezi mai mult >>>](#)

LOCUITORII SATELOR TEMELEUȚI ȘI VĂSCĂUȚI, RAIONUL FLOREȘTI VOR AVEA APĂ POTABILĂ ÎN GOSPODĂRII

Peste 200 de locuitori ai satelor Temeleuți și Văscăuți din raionul Florești vor avea în curând apă potabilă în gospodării. În cele două localități a fost finalizată cu succes construcția rețelelor de apeduct, ce urmează a fi conectate în viitorul apropiat la Apeductul „Zăluceni-Târgul Vertiujeni-Vertiujeni”. Investițiile au fost realizate în cadrul programului Național Satul European, informează PROVINCIAL cu referire la ONDRL.

Astfel, în cadrul proiectului „Serviciu durabil de asigurare cu apă potabilă extins în satul Temeleuți”, au fost construite 14,3 km de rețele de distribuție și montat un rezervor de apă, cu o capacitate de 50 de m³. Odată cu punerea în funcțiune a apeductului, va fi îmbunătățit accesul la apă potabilă pentru aproximativ 390 de gospodării casnice cu 1100 de locuitori. Printre beneficiari se numără și 6 instituții publice – gimnaziul, grădinița, casa de cultură, oficiul medicilor de familie, primăria și biserica, dar și 6 agenți economici.

[Vezi mai mult >>>](#)

LA FUNDURII VECHI, RAIONUL GLODENI – FINALIZATE TREI PROIECTE

În satul Fundurii Vechi din raionul Glodeni au fost finalizate cu succes trei proiecte, în valoare totală de peste 6 milioane de lei, finanțate în mare parte prin intermediul Programelor Naționale „Satul European” și „Satul European Expres”. Acestea au dus la îmbunătățirea condițiilor de învățământ și de igienă la Grădinița și Gimnaziul din localitate.

Ca urmare a reamenajării și reparației etajului întâi al clădirii Gimnaziului, a fost deschisă o grădiniță cu 120 de locuri. Astfel, au fost create condiții moderne pentru 5 grupe, care beneficiază de intrări și spații separate, cum ar fi dormitoare și blocurile sanitare. Grădinița a fost dotată și cu o sală spațioasă pentru festivități. În acest proiect Guvernul Republicii Moldova a investit 5.109.234 de lei, prin intermediul Programului Național #„Satul European”.

[Vezi mai mult >>>](#)

GRĂDINIȚA DIN SATUL MĂGURELE, RAIONUL UNGHENI, A FOST RENOVATĂ

Grădinița din satul Măgurele, raionul Ungheni, a fost renovată și transformată într-un Complex Educațional Modern Gimnaziu-Grădiniță.

Complexul Educațional „Vasile Badiu” oferă condiții bune de învățământ pentru cei 23 de copii care frecventează grupele de grădiniță, dar și pentru 75 de elevi care frecventează clasele primare și gimnaziale. Condiții mai bune de muncă au și cei 30 de angajați ai instituției.

În clădire a fost schimbată pardoseala, rețelele electrice și de ventilație, au fost izolați termic pereții, instalat un acoperiș nou, reutilată centrala termică. Iar pentru a asigura condiții de igienă copiilor au fost construite și trei blocuri sanitare, inclusiv unul echipat pentru copiii cu nevoi speciale.

Grupele de creșă și sălile de clasă gimnaziale au fost dotate cu mobilier nou și materiale didactice. La fel, a fost amenajată și o clasă de computere pentru orele de informatică.

[Vezi mai mult >>>](#)